

תפלה מלשון חיבור לבורא ית"ש / כח התפלה / תפלה שתיקנו חז"ל והתפלה הפרטית / ארבעה תנאים לקבלת התפלה / הכנה לתפלה לפני מלך / לנצל כל חלק בתפלה / תפלה על הדורות הבאים / תפלה על רוחניות

תפלה צריכה חיזוק תמיד

בעזרת ה' יתברך, נראה היום לדבר קצת מענייני הפרשה, על דברים הצריכים חיזוק תמיד בכל כוחו (ברכות לב: ורש"י שם), ענין ה'תפלה', דברים ידועים ומפורסמים, אבל העיקר לחזור ולשנן אותם (כדברי הרמח"ל בהקדמה למסילת ישרים). 'ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר, ה' אלהים אתה החילות להראות את עבדך ואת ידך החזקה, אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורותיך' (דברים ג כג-כד).

'ואתחנן אל ה' בעת ההיא'

הפרשה פותחת בתפלתו של משה רבינו ע"ה, 'ואתחנן אל ה' בעת ההיא', אומר התרגום 'וצליתי קדם ה'", 'ואתחנן' פירוש הדברים 'התפללתי', ורבותינו דרשו (דברים רבה סוף פרשת וזאת הברכה), ואתחנן, בגימטריא תקט"ו, חמש מאות וחמש עשרה, ללמד שמשה רבינו ע"ה הפציר והתפלל 515 תפלות כדי לזכות להכנס לארץ ישראל.

לחזור ולבקש ולהתפלל

לא פעם ולא פעמיים, לא עשר ולא מאה, אלא חמש מאות וחמש עשרה תפלות! ללמדך, שצריך לחזור ולהתפלל ולבקש. יש בני אדם, נמצאים בצרה וכו', (על הכל צריכים תפלה), אומרים לו 'תתפלל', אומר לו, 'התפללתי כבר, ולא נענית'. וכי בתפלה אחת כבר תקובל תפלתך? יש דברים שאפילו תפלה אחת כבר מועילה להם, אבל יש דברים שצריכים להתפלל עליהם במשך שנים (כמו שאמרו במדרש שמואל פרשה ד), לבקש ולחזור ולבקש, עד שהקב"ה יקבל את התפלה. ויותר מזה, מבואר במדרש, שאלמלא שהקב"ה אמר לו למשה רבינו ע"ה 'די, מספיק!', הוא היה ממשיך להתפלל עוד אלף תפלות! כי זה 'סוד התפלה', לחזור ולבקש עוד הפעם ועוד הפעם! כל תפלה מתקבלת. (אמר לי אחד, 'מה טעם יש בתפלה ובבקשה שלי, כל תפלה שאני אתפלל, היא תתקע בתקרה...'. כך הוא חושב, אמרתי לו, 'תתפלל ברחוב... שם אין שום תקרה, וכך תגיע התפלה שלך עד כסא הכבוד...'. וזה כמובן בדרך 'צחות' בדרך 'דחיה' בעלמא. כי אין תפלה שלא מתקבלת ופועלת).

'תפלה' מלשון 'חיבור' לבורא ית"ש

וכשמדברים על ענין ה'תפלה', צריכים להקדים, מה הפירוש של המילה 'תפלה'? ביארו רבותינו הקדמונים (ע' מגיד תעלומה ברכות ז. שם משמואל פרשת נח דע"ח ע"א) ש'תפלה' זה מלשון 'נפתולי אלהים נפתלתי' (בראשית ל ח), מפרש רש"י (שם) 'נתחברתי'. הענין של 'תפלה' זה 'התחברות', זה 'קשר' עם השי"ת.

התפלה איננה רק בשביל לבקש מהקב"ה את החסר לנו

ישנה הבנה פשוטה שמורגלת אצל בני אדם, שרגילים לחשוב ש'תפלה' זה 'היכי תמצא', 'דרך' ו'אופן' להשיג את מה שחסר לו. אם חסר לו, הוא מתפלל ומבקש מהקב"ה 'תן לי מה שאני צריך'. זה נכון, כי על כל דבר צריכים להתפלל. אבל ה'תפלה' זה לא 'דרך' ו'אמצעי' להשיג את מה שחסר לאדם. זה ה'פועל היוצא'. אבל עיקר הענין של 'תפלה' הוא שהאדם יתקע בתוך לבבו 'אמונה פשוטה', שיש אחד יחיד ומיוחד ית"ש, שהוא עשה הכל, והוא עושה הכל, ומידו הכל ובידו הכל. שיתברר אצל האדם היטב 'כי ה' אלהים אין עוד מלבדו' (דברים ד לה).

והראיה, שהרי לו יצויר אדם שיש לו הכל ולא חסר לו מאומה. וכי הוא פטור מלהתפלל? ! כולנו חייבים בתפלה. בין אם יש לנו, ובין אם אין לנו, צריכים להתפלל. כי יסוד התפלה הוא להשריש בתוכינו שהכל

מאיתו ית"ש. כיון שכאן ב'עולם הזה', האדם חושב שהוא 'עושה', הוא ה'מאן דאמר', הוא ה'מכריח', הוא ה'פועל' והוא ה'יוצר' והוא ה'מקבל'. כי 'עולם' הוא - כמו שדרשו הדורשים (ע"פ תנחומא פרשת קדושים סי' ח, ע' פרי צדיק מאמר קדושת השבת פ"ז, ובס' ישראל קדושים אות י ס"ק טז וס"ק יח, בעש"ט פר' לך לך אות ג, בני יששכר מאמרי חודש תשרי מאמר ד דרוש א, ספר הזכות לחידושי הרי"ם פרשת שלח עמוד לה) - לשון 'העולם'. נותנים לאדם את ההרגשה כביכול הוא עושה והוא פועל. ואת המהלך המוטעה הזה ה'תפלה' באה להפקיע, יש אחד יחיד ומיוחד הקב"ה ית"ש שהוא העושה את הכל.

וצריכים להתאחז ולהחזק בזה. לשתול אצלנו את האמונה הזו שאי אפשר להשיג כלום רק על ידי 'תפלה'. זה החובה המוטלת על כל אחד מאיתנו. זה הלימוד הגדול של הפרשה שלנו. רק על ידי תפלה אפשר להשיג ולקבל.

אי אפשר להשיג בעולם הזה מאומה בלא תפלה

המשגיח מרן בעל ה'אור יחזקאל' זצ"ל, היה אומר (קובץ עניינים תשכ"ט עמוד לא), 'בעולם הזה, אי אפשר להשיג מאומה בלי תפלה. גם אדם גדול מאד'. רק על ידי תפלה אפשר לקבל. והוא הביא לזה הרבה ראיות. ראיה אחת מאברהם אבינו ע"ה, שהוא שלח את אליעזר שילך וימצא אשה לבנו ליצחק. ואליעזר שאל אותו, 'אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי' (בראשית כד ה), אולי היא לא תרצה לבוא, היה צריך להגיד לו אברהם אבינו ע"ה, 'אל תדאג, יהיה בסדר, אני שהקנתי לקב"ה שמים וארץ (סוטה ד:), שכולם היו עובדי עבודה זרה, ואני ששתלתי אמונה בבריות להאמין בבורא ית"ש, ואני שהתנסיתי בעשר נסיונות שאדם לא התנסה בהם מעולם, ואני שקפצתי לכבשן האש על יחוד קדושת שמו יתברך, מסתמא הזכויות האלה יעמדו לך והאשה תסכים לבוא!'. אבל התורה אומרת שזה לא מה שענה לו אברהם, אלא ענה לו, שהוא יתפלל על זה! (ע' ראב"ע וספורנו בראשית שם, וע"ע רש"י שם ומכתבי האור יחזקאל מכתב קצ עמוד קפא) וכי אברהם אבינו ע"ה צריך להתפלל, והלא הוא גדוש בזכויות שאין כדוגמתו. אלא כמו שאמרנו, כי בלי תפלה לא יעזור שום דבר.

אפילו משה רבינו ע"ה לא בא אלא בכח ה'תפלה'

משה רבינו ע"ה היה יכול לומר, 'ריבונו של עולם, אני למדתי תורה את עם ישראל, ארבעים שנה הפקדתי את חיי בעבור כלל ישראל, זכות זו תעמוד לי להכנס לארץ ישראל!'. הרי זו זכות גדולה עד מאד, 'מי לנו גדול ממשה רבינו ע"ה' (סוטה יג:), 'משה זכה וזיכה' (אבות פ"ה מ"ח), ועם כל זה, בשביל להשיג ולקבל משהו, צריך 'תפלה'. ולא תפלה אחת, אלא תקט"ו תפלות. "אמר רבי יוחנן, מכאן אתה למד שאין לבריה כלום אצל בוראו, שהרי משה רבן של כל הנביאים לא בא אלא בלשון תחנונים" (דברים רבה פר' ב סי' א).

כח תפלתו של משה רבינו ע"ה

וצריכים לדעת, שה'תפלה' של משה רבינו ע"ה, זה לא תפלה כמו שלנו, להבדיל. רבותינו במדרש (סוף פרשת וזאת הברכה) לימדו אותנו כי ה'תפלה' של משה רבינו ע"ה הייתה כמו 'חרב' בוקעת וחותרת, עד שהקב"ה אמר לו 'די!', והפסיק מלהתפלל. כי יש 'חשבונות שמים', יש 'גזירה' ו'שבועה', ולכן אי אפשר שיכנס לארץ ישראל.

'התפלה היא מטה עוז ביד כל אדם'

הכח של התפלה הוא כח עצום. וצריך לדעת את ה'כח' שיש לנו, ולא להזניח את ה'נשק' העצום הזה. לשון החזו"א באגרותיו (ח"א סי' ב): **"התפלה היא מטה עוז ביד כל אדם"**. זה ה'נשק' של כל אחד ואחד. לכל אחד יש לו את האפשרות הזאת לעמוד ולשטות תפלה לפני הבורא: 'רחום וחנון עזור לי!'. כמה שיבקש ויפציר - יקבל. **"כל המרבה בתפלה" הרי זה "נענה"**, כך לשון הירושלמי (תענית פ"ד ה"א). [א"ה: וראה עוד בדברי רבינו שליט"א בספר יחי יוסף (סי' ו). ע"ש].

לנסוע ל'שוויץ'.. זה מה שהוא מבקש.. מעלת מי שגר כאן בארץ ישראל שכולה קדושה וטהרה, אין לשער. רבותינו (סוף כתובות) הפליגו מאוד במעלה של ישיבת ארץ ישראל.

¹ מעלת ישוב ארץ ישראל

ובשבילנו יש כאן מוסר גדול לדעת את מעלת ארץ ישראל. אנחנו גרים כאן בארץ ישראל בלי שום 'תפלה'. (ויש בדיק להיפך, יכול להתפלל תקט"ו תפלות בשביל

בכל קוראינו אליו

ובהמשך הפרשה, אומר הפסוק: 'כי מי גי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו, כה' אלהינו, בכל קוראנו אליו' (דברים ד ז). ומפרש בתרגום אונקלוס (נפלא עד מאד), **"ארי מאן עם רב"**, מי הוא עם גדול, **"דיליה אלה קריב ליה"**, שיש לו אלוה שהוא קרוב אליו **"לקבלא צלותיה בעידן עקחיה"**, לקבל תפלותיו בזמן צרה חלילה, **"כה' אלהנא"**, כמו ה' אלהינו, **"בכל עידן דאנחנא מצלן קרמוחיה"**, בכל זמן שאנחנו עומדים ומתפללים, שומעים ומקבלים בשמים.

הקב"ה שמח שדוחקים ומתפללים אליו

הרשב"ם בביאורו על התורה, אין דרכו (בדרך כלל) לפרש את המקראות על פי 'מדרשים', אלא תמיד הוא מפרש על דרך הפשט (כידוע, זה העיקר אצלו בפירושו), אבל כאן (דברים ז יא) הוא לא יכל להתאפק מלהעתיק דברי המדרש על הפסוק הזה. **"בשוחר טוב פרשת למנצח בנגינות (מזמור ד), אמר רבי זעירי, אדם יש לו בן בית"**, אדם שיש אצלו יהודי שתמיד רגיל לבקר אצלו, וכל פעם נכנס אצלו, וכשהוא נכנס הוא לא נכנס רק כדי להגיד 'שלום', אלא שהיה שיש בה הטבה, יושב ומשתהה, שיביאו לו לאכול ולשתות וכו', **"פעם ראשונה"**, שש לקראתו, אורח בא לביתו, **"נכנס אצלו ומושיבו על המיטה"**, מכניס אותו ל'סלון' שלו, ומושיב אותו על מיטה מרופדת וכו', נותן לו את המקום הכי טוב בביתו.

אבל אם נכנס אצלו עוד הפעם, בפעם **"שנייה"** דופק אצלו, נכנס אומר לו: 'אתמול היה אירוח מצויין, באתי גם היום..', בעל הבית כבר לא יביא אותו ל'מיטה', למקום הטוב בביתו, אלא מושיב אותו **"על הכסא"**, דרגה אחת פחות. בפעם ה'**"שלישית"** שהוא מגיע אליו, כבר רואים את התחושה של בעל הבית על פניו, מושיב אותו **"על הספסל"**, ספסל מעץ פשוט, אפילו לא 'כסא'. ואם למחרת בא אצלו עוד הפעם, **"רביעית"**, דופק ורוצה להכנס לביתו, מבקש שעוד הפעם יפרנסו ויאכילו וישקו אותו.. **"אומר כמה פלוני דוחק עלי ומטריחני"**. 'נודניק' כל יום בא.. כבר לא יכול לסבול אותו. כמה פעמים אפשר? (כך דרך בני אדם). (בפעם הבאה כשבעל הבית רק רואה אותו כשהוא מתקרב ובא, הוא מכין תשובה.. ברגע שהוא דופק בדלת, אומר לו 'אין כאן אף אחד בבית, תלך מכאן..'). **"אבל הקב"ה"**, ית"ש, **"כל ישראל דוחקין אותו בתפלה, והוא שומע ושמח"**. ההיפך מדרך בני אדם. אצל הקב"ה זה לא לטורח הבקשה החוזרת ונשנית. אדרבא, **"שומע ושמח"** (וע"ע בדברי רבינו שליט"א בס' יחי יוסף דפ"ג ע"א). **"לכך נאמר, מי כה' אלהינו, בכל קראינו אליו"**. ואחרי שיש לו כזו הבטחה שהקב"ה ית"ש 'שומע ושמח', התפקיד המוטל עלינו לנצל את זה. לעמוד ולבקש ולהחתנן. זה 'מטה עוד'.

מבעה' זה האדם

במשנה בתחילת מסכת בבא קמא, 'ארבעה אבות נזיקין, השור והבור והמבעה וההבער', ובגמרא (ג:) נחלקו אמוראים מה פירוש המילה והמושג 'מבעה', רב אומר 'מבעה' זה ה'אדם', שנאמר בישעיהו (כא יב) 'אם תבעיון בעיר', דהיינו אם תבקשו, וזה 'אדם' שהוא 'מבקש'. זה כוונת המשנה 'המבעה', דהיינו 'אדם המזיק', שחייב לשלם על הנזק שהזיק. 'אדם מועד לעולם, בין שוגג בין מזיד, בין ער בין ישן' (ב"ק כו.), חייב לשלם על הנזק שנגרם ממנו. ושמואל מפרש 'מבעה' זה ה'שן'. שואלים, לפי רב שהוא מפרש את המשנה 'מבעה' זה 'אדם', מדוע התנא היה צריך לדבר ב'לשון חידות', 'מבעה' וצריך לחקור ולדרוש מה זה 'מבעה', אריכות בגמרא, ואומרים לך 'מבעה' זה אדם שהזיק, שיש ראייה מפסוק בישעיה וכו', מפני מה כל האריכות והסרבול הזה, היה לו לתנא לנקוט לשון קצרה וברורה 'אדם'. 'ארבעה אבות נזיקין השור והבור והאדם וההבער'.

מהותו של האדם הוא להיות 'מבקש' מבוראו

אלא - ביארו המפרשים (ראה מכתב מאלהיו ח"ג עמוד סח) - שהתנא נקט את השם האמיתי של האדם, המציאות האמיתית של האדם, 'מבעה', שפירושו 'מבקש', כי זה ה'שם' של ה'מהות' וה'מציאות' של האדם, להיות מבקש ה'. לבקש מהש"ת. 'בכל קוראנו אליו'. נמצא שהתנא לא נקט לשון 'חידות', אדרבא הוא בחר בשם ה'מפורש' והמדוקדק של ה'מהות' של האדם. מבקש ה'. לחזור ולבקש עוד הפעם ועוד הפעם.

ואני איש תפלה

דוד המלך ע"ה אומר 'ואני תפלה' (תהלים קט ד), מה הכוונה 'ואני תפלה', מבאר רבינו יונה בשערי תשובה (שער ג אות קמז ואות קעז), 'ואני תפלה' פירושו 'ואני איש תפלה', (זה לא שדוד המלך ע"ה חשב עצמו שהוא 'סידור'...). אלא הכוונה 'ואני איש תפלה', שהוא מחובר לבוראו על ידי התפלה (ראה עוד מגיד דבריו ליעקב חלק כ פרשת פקודי תשע"ט עמוד כא הערה טו, ועוד שם חלק מ פרשת מסעי תשע"ט עמוד מ). כל מה שדוד המלך השיג רק על ידי 'תפלה'.

הניסים והנפלאות שעשה אלישע

בספר מלכים ב' (פרק ב והלאה) הכתובים מביאים בהרחבה ובהפלה את 'כל הגדולות אשר עשה אלישע' (מלכים ב ח ד), פרקים שלמים, פרק אחר פרק, לתאר את ה'נפלאות' וה'ניסים' וה'נפלאות' שעשה אלישע הנביא, תלמידו של אליהו הנביא זכור לטוב, אומרת הגמרא (מגילה כז.) איך הוא עשה את כל ה'נפלאות' הללו, איך הוא החיה את הבן של השונמית, **"ואלישע דעבד - ברחמי הוא דעבד"**, הכל בא לו על ידי ה'תפלה'. [א"ה: וראה עוד בדברי רבינו שליט"א בקונטרס מגיד דבריו ליעקב ח"ג (פרשת תולדות תשע"ט, עמוד ח והלאה). ע"ש].

שני סוגי תפלות

וב'תפלה' יש שני סוגים ומהלכים. יש מהלך של ה'תפלה' שקבעו ותיקנו לנו רבותינו, 'תפלת שמונה עשרה' שלוש פעמים בכל יום, ויש תפלות פרטיות שהאדם צריך להוסיף מדיליה, לעמוד ולהתחנן ולבקש. הפסוק אומר, אצל יעקב אבינו ע"ה, על 'שכם', 'אשר לקחתי בחרבי ובקשתי' (בראשית מח כב), ומפרש התרגום אונקלוס, מה הכוונה 'בחרבי ובקשתי', **"בצלותי ובבעותי"**, בתפלה ובבקשה.

תפלה בציבור פעולתה נמשלת ל'חריב'

ולכאורה שניהם לשון 'תפלה', זה אותו דבר, מדוע מפרש שתי לשונות 'בצלותי ובבעותי'. וביארו בזה המפרשים - ה'משך חכמה' של בעל ה'אור שמח' (בראשית שם) ועוד (הנצי"ב בהרחב דבר בראשית שם, ובמרומי שדה תענית יב. וכ"ה בחידושי הגר"ז סי' עט) - שבמהלך של 'תפלה' יש שני פרקים ושני מהלכים. הדבר הראשון, זה 'תפלת שמונה עשרה' שתיקנו לנו רבותינו, תפלה בציבור, זה בחינה של 'חריב', כי היא פועלת בצורה של 'חריב', זה חותך בוקע ועולה. כשאדם בא ומתפלל בציבור, נפעל כל מה שצריך לפעול, אפילו אם ח"ו לא כיון כדבעי, עם כל זה הרי התפלה שלו מצטרפת עם ה'ציבור', כיון שזה תפלה שתיקנו רבותינו, וזו תפלה בציבור, וזה פועל את הפעולה שלו².

תפלה פרטית של כל אדם

אבל יש את החלק השני של ה'תפלה', והוא התפלה ה'פרטית', מה שהאדם מתפלל מדיליה, משלו ובלשונו, לפי צחות לשונו ודיבוריו, לא משנה באיזה שפה, רק שיהיה 'מעומקא דליבא'. וזה עיקר העיקרים, שלא ישכח האדם את החלק של ה'תפלה' הזו, להיות קשור עם ה' יתברך ולהתפלל אליו.

'טרוד' ו'עייף' וכו', והתפלה הייתה בלי כוונה, עם כל זה יש מעלה ורווח גדול בתפלתו. כיון שמי שראה פעם 'כתר' של מלך, יודע שב'כתר' יש בו הרבה 'חורים' שעושים בו, וזה עצמו מוסיף 'נור' ו'יופי' ל'כתר', וממילא מי שהתפלה שלו הייתה שלא בכוונה, לוקחים את ה'תפלה' שלו שלא הייתה כל כך בכוונה, ואותה שמים בתור ה'חור' ב'כתר', וביחד עם שאר התפלות זה מצטרף ל'נור' של ה'כתר'. אבל כל זה כאשר מתפלל בציבור, אבל כאשר מתפלל לבדו, נמצא שיש רק 'חור' בלבד..

² מעלת תפלה בציבור שמצטרפת גם התפלה שהייתה בלא כוונה

מובא בספר הזהר הקדוש (ח"ב דרמ"ו ע"א, וע"ע תוס' חגיגה יג:), שמכל התפלות שכלל ישראל מתפללים, נעשה (כביכול) 'כתר' לה' יתברך. מלאכי השרת אוספים את כל התפלות כולם, ועושים מזה 'כתר' לבורא יתברך.

ותלמידו של הגאון מוילנא ע"ה (ראש הגבעה דף ה ע"א), ביאר לפי זה, שאם אדם מתפלל תפלה בציבור, אפילו אם חלילה באותו יום לא כיון כמו שצריך, היה הוא

והתפלה הזו היא דומה ל'קשת', שהרי המהלך של ה'קשת' הוא, שכל כמה שאתה מותח יותר את ה'מיתר', ה'חץ' עף יותר למרחוק. אם אדם לא מושך חזק את ה'מיתר', ה'חץ' נופל מיד, (אחרי שני מטר או אפילו פחות). אבל אם מותח את ה'מיתר' בכל כוחו, ה'חץ' יכול לעוף למרחק גדול מאד. זה הענין של 'תפלה פרטית', במהלך של 'קשת', התפלה מתקבלת ככל שיותר ימתח את ה'מיתר', כמה שיניח יותר 'לב' בתפלתו, כמה שזה יהיה בוקע ויוצא מעומקא דלבא, כך תתקבל ותפעל תפלתו יותר.

תפלה היא 'עבודה הלב'

כל 'תפלה' פועלת. אבל העיקר תלוי ב'לב'. 'איזו היא עבודה שבלב, הוי אומר זו תפלה' (תענית ב.), 'תפלה' זה 'עבודת הלב', זה לא 'עבודת הפה', שהאדם בא 'מדבר' לפני ה', אלא העיקר זה ה'לב', שה'לב' יהיה מונח בתפלה. שיהיה 'פיו ולבו שווין'. זה עיקר העיקרים.

ארבעה תנאים הנצרכים לקבלת התפלה

ורבינו חיים בן עטר זצ"ל, ה'אור החיים' הקדוש כאן בפרשה (ג כג), מלמד אותנו ארבעה תנאים הנצרכים לקבלת התפלה. אם אדם רוצה שתפלתו תתקבל ותשמע באהבה וברצון, צריכים זה **"ארבעה תנאים הצריכין לקבלת תפלה"**. וכולם הרמזים בפסוק 'ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר'.

תנאי ראשון - תפלה בתחנונים

התנאי הראשון, "אחד, שיתפלל כעני הדופק על הפתח, כדרך אומר תחנונים ידבר רש" (משלי יח כג), שה'תפלה' תהיה בדרך 'תחנון' (שלחן ערוך או"ח סי' צח ס"ג), 'תחנונים ידבר רש', כמו 'רש', עני אביון, שאין לו מאומה, והוא בא לבקש שיעזרו לו, הרי שהוא מדבר בלב שבור ונדכא, בתחנונים ממש, מבקש שיעזרו לו, כך צריכה להיות ה'תפלה' של כל אחד ואחד מאיתנו. בדרך תחנונים, לא בדרך 'קבע', שהאדם 'מתרגל' להתפלל בלי שיהיה זה בתחנונים.

המשנה ברורה (סי' צח ביאור הלכה סעיף ג ד"ה יתפלל, ומשנ"ב שם סק"ט) וה'בן איש חי' בספרו עוד יוסף חי (פרשת משפטים אות א), מפלפלים הרבה אם אדם שמתפלל בדרך קבע ולא בדרך תחנונים, האם הוא יוצא ידי חובת תפלה או לא. יש דעות בפוסקים שאומרים שלא יצא ידי חובה בתפלה כזו, כי חסר לו ההרגשה והידעיה הזו שבתחנונים ידבר רש', ונמצא שהתפלה שלו חסרה חלילה, ולא יוצא בה ידי חובה (וראה מה שהאריך בזה רבינו שליט"א בס' שם בצלאל סי' ז).

תנאי שני - לבקש ממקור הרחמים

התנאי השני, עוד תנאי נחוץ לקבלת התפלה, "שיבקש ממקור הרחמים".

תנאי שלישי - תפלה בזמן 'עת רצון'

התנאי השלישי, "זמן התפלה, כדרך אומר ואני תפילתי לך ה' עת רצון" (תהלים סט יד), ישנם זמנים שהם 'עת רצון' והם מסוגלים לקבלת התפלה, שהתפלה בזמנים אלו יותר מתקבלת ויותר נשמעת. הרבה זמנים יש של 'עת רצון', בזהר הקדוש (ח"ב דקע"ג ע"ב, ח"ג דמ"ט ע"א) אמרו שאחרי 'חצות לילה' הוא זמן של 'עת רצון'. [ועיין יבמות (ע"ב א') ורש"י שם, ובספר הצדיק רבי זונדל מסלאנט (דף ק"א) כתב "להתפלל להשי"ת על הכל וכו', ובפרט אחר חצות לילה הוא מסוגל מאוד להיות נענה" ע"ש]. בזמן 'חצות לילה' זה 'עת רצון' (זוה"ק ח"ג דמ"ה ע"א ודף רד ע"א), ולכן אדם שער בשעה הזו, יתפלל ויבקש, הקב"ה שומע יותר. גם בשעת 'אשמורת הבוקר' זה זמן של 'עת רצון', וכך גם בשעת 'פתיחת ההיכל' (זוה"ק פרשת ויקהל דף רו ע"א, וע"ע בס' ארץ החיים מע' ש אות תיח), ויש עוד הרבה זמנים כאלה, שבהם התפלה מסוגלת להתקבל יותר. [ונכבר נתחבר מאמר "עת רצון" מהרב ריא"ז מרגליות ז"ל ונדפס בסוף ספר תומר דבורה (הוצאת אשכול) ושם פירט כל הזמנים שהם עת רצון, קרוב לעשרים זמנים, עש"ב].

תנאי רביעי - תפלה מבוררת

התנאי הרביעי, צריך "שתהיה תפלתו מפורשת, ולא תהיה סובלת פירוש בלתי הגון", כשאדם מתפלל צריך שהתפלה תהיה מדוקדקת ומבוארת היטב, שלא יהיה אפשר לבאר אותה באופן אחר, שלשונו בתפלתו לא תסבול משמעות אחרת. **"וכמעשה שהובא במדרש בהוא גוי וישראל וכו', וילדה בהמתו שלו גוי, ואנס ישראל להרכיבו על כתפיו וכו'",** המעשה הידוע שהובא במדרש אסתר רבה (פר' ז סי' כד), על אותו אחד שהיה מהלך בדרך, ובחצי הדרך נעשה עיף, אמר 'ריבוננו של עולם, תעזור לי, קשה לי ללכת כך, כבר לא יכול ללכת רגלי, אני צריך חמור', והנה עבר שם גוי, וה'אתון' שלו ילדה, שאל את אותו יהודי: 'להיכן אתה הולך?', אמר לו, 'אני הולך לעיר פלונית', אמר לו הגוי, 'גם אני הולך לעיר זו, בא תרים את החמור שנולד לי עכשיו, את ה'עייר' הזה, על הכתף שלך..', אמר היהודי, 'התפללתי על חמור, וקיבלתי חמור, אבל לא התפללתי מי ירכב על מי, ונמצא לבסוף שהוא רוכב עלי..'. כי גם אם התפלה נתקבלה, ישנם מקטרגים בשמים ש'מבארים' את התפלה אחרת, איך שהם רוצים..

תפלת יעקב 'הצילני נא מיד אחי מיד עשו'

כך מצינו גם אצל יעקב אבינו ע"ה שהתפלל, 'הצילני נא מיד אחי מיד עשו' (בראשית לב יב), שואלים רבותינו בספר הזהר הקדוש (ח"א דקס"ט ע"א), מפני מה האריכות דברים הזו, וכי לא היה מספיק ליעקב אבינו להתפלל 'הצילני נא' והקב"ה יציל אותו, אלא, אם היה יעקב מבקש 'הצילני נא' סתמא, היה הקב"ה מציל אותו מ'דובים' ו'אריות' נחשים ועקרבים ושאר 'מזיקים', לכך הוצרך לפרש ולבקש 'מיד אחי', ומפני מה היה צריך להוסיף גם 'מיד עשו', הרי מספיק 'מיד אחי', אלא, לפעמים התואר 'אח' זה לא דוקא על 'אח' שנולד גם הוא מבטן אמו, אלא גם 'דוד' נקרא 'אח', וגם חבר טוב נקרא 'אח', והיה הקב"ה מציל אותו מ'אחים' כאלה, לפיכך היה צריך להדגיש 'מיד עשו'. ומפני מה לא היה מספיק שיתפלל שיציל אותו הקב"ה מ'מעשו' בלבד, 'הצילני נא מעשו', אלא, שהיה ניתן לפרש על 'עשו' אחר, וכי רק 'עשו' אחד איכא בשוקא? ! כך אומרים רבותינו בזהר הקדוש (שם). לכן צריך תפלה מפורשת ומדוקדקת היטב הדק. שעל ידי זה לא יכולים המקטרגים לעמוד בשמים ו'ללמוד פשטים' בתפלה שלו, שהכוונה שלו כך או כך, כי התפלה שלו כבר מפורשת היטב. [א"ה: וראה עוד דברי רבינו שליט"א בספר הדר יעקב ח"ו (סי' ט). ע"ש]. וזה לימוד מוסר בשבילנו, שאדם מתפלל, צריך לדעת 'איך' להתפלל.

ביאור ה'אור החיים' הקדוש לכל התנאים הללו בפסוק 'ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר'

ואת כל זה את כל זה מלמדת אותנו התורה משה רבינו ע"ה איך הוא עצמו התפלל לפי ארבעת התנאים הללו, 'ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר', **"והוא מה שנתכין משה במאמרו כאן, ואתחנן, לשון תחנונים, זה כנגד תנאי ראשון"**, שהתפלה תהיה דרך תחנונים, 'ואתחנן' לשון תחינה, כשאדם בא לפני הקב"ה צריך להתחנן, צריך שיהיה 'רש', **"אל ה', שביקש ממקור הרחמים, זה כנגד תנאי שני"**, לבקש מהקב"ה ית"ש. **"בעת ההיא, פירוש בעת הידועה לקבלת תפלה, שהיא עת רצון, כי מי יודע עת הרצון כמשה"**, הרי משה רבינו ע"ה 'כל רז לא אניס ליה', והוא ידע להתפלל בדיוק בזמנים של 'עת רצון', וזה מכון כנגד התנאי השלישי לקבלת התפלה, שיהיה 'עת רצון'. מסיים ה'אור החיים' (שם בהמשך) **"לאמר, פירוש, פרש אמריו כמצטרך, שלא יסבלו דבריו דבר בלתי הגון, זה כנגד תנאי רביעי"**. [א"ה: וראה דברי רבינו שליט"א בספר תורת יעקב (סי' קס). ע"ש].

מדברים המעכבים את התפלה הוא עון 'גזל'

ויש דברים המעכבים את התפלה, בספר חסידים (סי' תריב) מביא כמה דברים שמעכבים את התפלה, גם אם יתפלל כראוי. לדוגמא, 'גזל'. רבותינו אמרו במדרש (שמות רבה פר' כב סי' ג), שאם ידיו של אדם מלוכלכות בגזל, הרי זה עוצר ומעכב את התפלה ח"ו (וראה עוד בדברי רבינו שליט"א בספר תורת יעקב סי' רכג אות א, וסי' רכו סוף עמוד תשלו). לכן צריך לעשות תשובה לפני כן, ולהחזיר מה שלקח. גזל לא נמחל אם השני לא מוותר ומוחל. וגדולי ישראל דקדקו ונזהרו בענייני ממונות עד קצה אחרון, עד 'פרוטה' אחרונה³. כי זה כמו שאמרנו, אחד מהדברים שמעכב את התפלה רח"ל.

³ על ידי שקרע את השטר ויתרו בשמים על התביעה

הזה. סיפר לי אותו גדול, שהוא היה בעל המעשה, 'באותו לילה שהלכתי לישון, בא לי בחלום הלילה אותו חכם מהדור שעבר, והחזיק לי טובה, אמר לי, 'אני מודה לך שאתה גרמת לאותו אחד שימחל לי על החוב הזה, כי בשמים חבצו אותי למה לא וילמח, למרות שלא שילמתי כי לא הספקתי, נפטרכי, אבל החוב נשאר 'חוב', ואתה על ידי שגרמת שיקח את השטר וימחל לי, זיכת אותי, וייתרו לי בשמים על התביעה הזו שהייתה כנגדי'.

אלא אפילו צדיק אחד שמתפלל פעם אחת בכוונה רצויה, אזי כל התפילות שלו ושל כל העולם שנדרו, כולם עולים עמו" עכ"ל.

הזכות להתפלל לפני בורא עולם

צריך להכיר במעלה של הזכות לעמוד לפני מלך המלכים הקב"ה. לא להרגיש הרגשה של 'עול'. אדרבא, ההיפך. הזכרתי המעשה על בעל התניא, שהיה מאריך בתפלה כשעה, והיה אומר שהוא עדיין מקצר [א"ה: ראה דברי רבינו שליט"א בקונטרס מגיד דבריו ליעקב ח"ה (פרשת וישלח תשע"ט, עמוד טו בהערה), ועוד שם חלק כב (פרשת צו תשע"ט, עמוד ח הערה ד). ע"ש]. אצלנו אם ח"ו הש"ץ יאריך 'דקה אחת' יותר מדאי כבר יתלו אותו.. וכי הוא לא יודע את ההלכה הידועה 'טורח ציבור', וידפקו על השלחן ויעשו 'קולות' כדי שיזדו.. צריכים לכוין ולהתבונן בתפלה במה שאנחנו אומרים ומבקשים. הרי כל התפלה כולה בקשת טובות לאדם, מרישא ועד סיפא. תחשוב מה אתה מוציא משפתך. כל זה בתפלות שתיקנו לנו רבותינו, התפלה ב'ציבור'.

טענת ה'יצר' לאדם שאינו ראוי לבקש מהבורא ית"ש

אבל בתפלות הפרטיות של האדם, בהם יש יצר הרע מסוג אחר, אומר לו, 'איך אני יכול לעמוד ולבקש מלפני הקב"ה, הרי רק אתמול כך וכך עשיתי'.. ופתאום הוא נעשה בעל זכירה עצומה, זוכר את כל החטאים מיום עומדו על דעתו, (מיום שהיה ב'חדר' ולקח מהחבר שלו 'מחדר' ו'מוחק' ולא החזיר לו..), וטוען 'היאך אני יכול לעמוד ולהתפלל ולבקש מהקב"ה שיתן לי ויעזור לי וישיע אותי? הרי אני מלא חטאים ופשעים מכף רגל ועד ראש! לא יתכן שאני יבוא לבקש מהקב"ה. קודם כל אני צריך להיות צדיק, ובעזרת ה' כשאני יזכה להיות צדיק חסיד ישר ונאמן, אני אעמוד בתפלה ואבקש מהקב"ה מה שאני צריך. במצב שלי היום זה לא מתאים'.. להוי ידוע, זה מחשבת ה'יצר'.

מחשבות כאלו לא באות לאדם בשעת 'אכילה'..

מספרים סיפור נפלא על צדיק אחד, קוראים לו רבי מנחם מענדל מבאר זצ"ל (מתלמידי הבעל שם טוב הק'), שהוא סיפר מעשה שהיה איתו (הובא בס' שבחי הבעש"ט אות קט), שיום אחד בשעת התפלה, בעודו באמצע התפלה, חלפה לו המחשבה הזו בראש, בדיוק את ההרגשה הזו שהזכרנו, 'מי אני ומה אני שאעמוד לפני בוראי ית"ש, ואבקש ממנו תן לי ותן לי, והרי אני באמת מלא בעוונות ובחטאים מכך רגל ועד ראש, לאין מספר ולאין תכלית', והמחשבה הזו כל כך העיקה והפריעה לו, עד שנעצר בתפלתו, לא היה יכול להמשיך, 'איך אני יכול לבקש מהקב"ה, תן לי חכמה בינה דעת, ותן לי רפואה, ותן לי ברכה, ותן לי פרנסה, ואני לא נוהג כראוי', ואחרי כמה רגעים כשהתבונן במחשבה הזו, המשיך בתפלתו, אמר, 'חשבתי מחשבה שניה, למה מחשבות כאלה אף פעם לא באו לי בשעת האכילה?', אדם יושב ואוכל, לפניו מונחת צלחת, למה בשעה זו הוא לעולם לא יחשוב 'וכי ראוי אתה לשתות את המרק ולאכול את הבשר הזה? הרי אתה עשית כך וכך, וזה בוראי לא מגיע לך'.. הוא חושב את ההיפך הגמור, 'מגיע לי עוד צלחת'.. בשעת האכילה אין אצלו את כל המחשבות הללו. ללמדך שגם מחשבה כזו היא 'מחשבת היצר', שהוא מתחפש ומראה ומכניס לאדם את ההרגשה כאילו הוא 'צדיק'.. [נכתוב בספר מעשה איש ח"ו (דף פ"ד): "אמר רבינו הגדול בעל חזון איש זצ"ל, בדורות האחרונים הקב"ה מקשיב לתפלותינו אפילו כשאין כראוי, ואינו דורש כמו בדורות הקודמים" עכ"ל].

כאשר אדם רוצה לעשות תשובה מעורר בו ה'יצר' גודל רשעותו כדי שלא ישוב בתשובה

מתקריבים אנחנו לחודש אלול. וצריכים להתחזק בזה כמה שיותר. ומצוה ללמוד דברי רבינו יונה בתחילת ספרו יסוד התשובה, שאדם רוצה לעשות תשובה, "לא יבהילוהו רעיוניו", המחשבות שלו לא יפריעו לו ולא יבהילו אותו, "ולא יניחוהו לשונו" ולא יתנו לו לשונו בתשובה, "כי יבוש מחטאיו", יתבייש בחטאים שלו, "כי יחשוב איך אוכל להעזי פניו לשונו", איך אני יכול לעשות תשובה, "ואני חטאתי עויתי פשעתי, כזאת וכזאת עשיתי, עברתי ושנתי ושלשתי עד אין ספורות", זה בדוק ומנוסה, שבשעה שאדם בא לשונו בתשובה, פתאום האדם נזכר בכל החטאים שהוא עשה, ברגע אחד חוזר ומצטייר לו הכל. "ואיך אבוא עוד לפניו כבושת גב כי ימצא", מרגיש שהוא כמו גב שתפסו אותו 'על חם' בשעת גניבה, שזו בושה וכלימה, "כי בושתי לעמוד לפניו, ואף איך ארמוס חצירי", איך אני יבוא

ל'חצרותיו' לבית הכנסת להתפלל, "ואיך אשמור חוקיו", הרי כל כך הרשעתי.

מלמד אותנו רבינו יונה, "אל יחשוב כן", אסור לחשוב כך, "כי המסית יושב כזכוב במפתחי הלב, מתחדש עליו בכל יום, צופה ומביט להכשילו, ומשים לבו לעצה הרעה הזאת", היא עצת היצר, שהוא מכניס לאדם את ה'יאוש' הזה, והמחשבות הללו שאתה עברייך ופושע ולא תקובל תפלתך וכו'.

הקב"ה חפץ בתשובתינו ואוהב אותנו אהבה עצומה

מידתו של הבורא יתברך, שידו פשוטה לקבל שבים, ית"ש של מלך מלכי המלכים המנהג עולמו בחסד ובריותיו ברחמים. הקב"ה רוצה שנחזור בתשובה, ולא שאדם יכניס לעצמו את המחשבות הללו ויפסוד את עצמו מלחזור בתשובה, חלילה. אדרבא, על הדבר הזה תתפלל ותשוב בתשובה. 'ריבוננו של עולם, אני מכיר את עצמי, ויודע שאני לא בסדר, וכך וכך עשיתי, אבל אף על פי כן זכור כי עפר אנחנו!'. 'כי הוא ידע יצרנו', הקב"ה יודע עם מי יש לנו מלחמה. עם ה'יצר'. ועל הדבר הזה צריכים להתפלל בתחנונים, ועל ידי זה תשמע התפלה. הקב"ה אוהב את האדם יותר משהאדם אוהב את עצמו (שמירת הלשון שער הזכירה פ"ב, שם עולם ח"א פרק כג). וצריכים לנצל את זה. ולשוב בתשובה מעומקא דלבא. כי ה'תפלה' זה האפשרות להתקשר ולהתחבר עם הבורא יתברך.

תפלה לא רק על ה'הווה' אלא על ה'עתיד'

וצריך האדם להתפלל על הכל. צריך לדעת תפלה זה לא רק על ה'הווה', על מה שנחוץ עכשיו, אלא גם על ה'עתיד', על כל דבר ודבר, וצריך שהתפלה תהיה בתחנונים ובכוונה. במדרש תנחומא (פרשת מקץ ס"ו י) לימדו אותנו רבותינו, יתפלל האדם בצעירותו על זקנותו, שיהיו עיניו רואות, ויהיה פיו אוכל, ויהיו רגליו מהלכות. בשעה שהאדם צעיר בין עשרים לארבעים שנה, בשיא כוחו וגבורתו, הוא חושב שכמו שהוא גיבור עכשיו ורגליו נושאות אותו כהוגן, ועיניו רואות היטב, כך זה ימשך לנצח. לא בהכרח כלל. זקנים יוכיחו, וכי הזקנים בבחירתם לא היו גיבורים, והיום הם תשושים וחלולים? ! לכן צריך להקדים תפלה מהיום על זקנותו. שיהיה 'חכם הרואה את הנולד' (תמיד לב), לראות הלאה.

התפלה ב'ברכות התורה' על כמה דורות אחריו

ובאמת כך זה בנוסח התפלה שאדם מבקש בבוקר ב'ברכות התורה', 'ונהיה אנחנו וצאצאינו, וצאצאי צאצאינו', הרי שאנו מתפללים על עצמינו, על צאצאינו, ועל צאצאי צאצאינו, עוד כמה וכמה דורות הלאה, על כולם הוא מבקש שיהיו בני תורה. שיהיו 'יודעי שמך' ועוסקים בתורה. אדם לא חושב על הדברים הללו, (ולוואי ייחשוב רק על עצמו כראוי, לא על הדורות הבאים..), אבל רבותינו קבעו בנוסח התפלה שאדם יתפלל על עצמו ועל כל דורותיו הלאה.

תפלתו של אברהם אבינו על יהושע

וכך מצינו אצל אברהם אבינו ע"ה שכאשר הגיע בין 'בית אל' לבין 'העי', הוא התפלל, על יהושע. כאשר יהושע כשנכנס לארץ ישראל, ב'עי' הייתה המפלה שבה נהרגו 'כשלושים ושישה איש', כמו שהפסוק אומר בספר יהושע (ז, ה) 'ויכו מהם אנשי העי כשלושים ושישה איש', דרשו רבותינו (סנהדרין מד.) מה הפירוש 'כשלושים ושישה איש', וכי כל כך קשה לספור שלושים ושישה איש, הרי זה קל לספור כמות כזו, מדוע אומר הפסוק בכף הדמיון, 'כשלושים ושישה', אלא שנהרג יאיר בן מנשה, שהיה שקול כרובה של סנהדרין. 'סנהדרין' שבעים איש, והוא היה יותר מחצי, דהיינו שלושים ושישה, שזה רובה של סנהדרין. הוא היה יחיד ומיוחד, וה'איכות' שלו חשובה כשלושים ושישה איש. ומוסיפה הגמרא (סנהדרין מד:) ואומרת, שאלמלא אברהם אבינו ע"ה שהקדים תפלה והתפלל על יהושע, לא היה משתייר משונאיהם של ישראל אפילו שריד ופליט. ח"ו הייתה מפלה ניצחת לישראל. ובזכות אברהם אבינו ע"ה שהקדים תפלה, זה הועיל לנו. מאברהם אבינו ועד יהושע, כמה שנים עברו, תעשו חשבון, בערך 400 שנה, וכבר הוא התפלל עליהם.

'שוא תשועת אדם'

צריכים לחזור ולשנן, אין דרך אחרת. לא יעזור שום דבר. אל תסמוך על אחרים, רק על הקב"ה. 'שוא תשועת אדם' (תהלים ס יג), והראיה,

הכנה לקראת חודש אלול

מתקרבים אנו לימי הרצון, ימי חודש אלול, ששערי שמים פתוחים לפנינו, שאדם ידע על מה לבוא ולבקש לפני השי"ת, לא רק לבקש על עניינים גשמיים של 'פרנסה' ו'הצלחה' וכל שאר ענייני 'עולם הזה', צריך קצת להסירה דעת מזה, ולדעת לבקש על דברים יותר נחוצים, תורה ותשובה ומצוות ומעשים טובים, ועל ידי זה התפלות נשמעות. ה' יזכנו. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

שהרי האדם הרבה פעמים מאוכזב מעצמו, הוא סמך על עצמו וחשב שהוא יועיל לעצמו, והוא איכזב את עצמו. ומעתה הלא דברים קל וחומר, אם על עצמן אתה לא יכול לסמוך, על אחת כמה וכמה על החברים שלך. אל תתלה ואל תסמוך ש'פלוגי' יעזור לך, אלא הכל תבקש מהקב"ה לבדו.

רבות מחשבות בלב איש - ועצת ה' היא תקום'

הפסוק אומר, 'רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום' (משלי יט כא), אחד מרבותי היה רגיל תמיד לפרש את הפסוק הזה ההיפך ממה שאנחנו מפרשים. בדרך כלל אדם אומר את הפסוק הזה, כאשר הבקשות והמשאלות שלו לא התקיימו, הוא תכנן וציפה וחשב לעשות משהו, אבל משום מה זה 'נתקע', לא עלה בידו, בשעה זו הוא נאנח אנחה גדולה ומרה, אומר, 'מה אפשר לעשות, רבות מחשבות בלב איש, ועצת ה' היא תקום!'. אבל הוא היה רגיל לפרש את זה במנגינה אחרת, במנגינה של שמחה, (לא במנגינה של 'איכה' ושל 'אנחה'), ברוך ה' ש'רבות מחשבות בלב איש', ורק 'עצת ה' היא תקום', היא שקמה. כי אם כל המחשבות של כל בני אדם היו מתקיימות, ה' ישמור מה היה יוצא.. אלא הכל לסמוך על הקב"ה. וצריך 'לחיות' את זה.

לסיים כל תפלה 'הטוב בעיניך עשה'

צריכים לבקש מהקב"ה מה שאנחנו רוצים, אבל לבקש ש'הטוב בעיניך עשה', שיקיים את הדבר הראוי והרצוי בשבילם. לפעמים בני אדם מתפללים ומבקשים, ולבסוף כשמתקיימת בקשתם זה יכול להזיק להם. לכן בכל בקשה צריך לסיים: 'והטוב בעיניך עשה' (כמ"ש רבינו מנוח הובא בכסף משנה פ"ד מהל' תפלה הל' יט, וע"ע בס' ימצא חיים פאלאג'י סי' עג אות לז).

ה'רועה' שהתפלל שבכל מה שיגע יהפך ל'זהב'..

ויש על זה מוסר הקדמונים (הובא בס' עוד יוסף חי דרושים פרשת בהעלותך), ידוע ומפורסם, על אותו 'רועה' שכל ימיו היה בצער גדול, היה חי בעניות גדולה, כל חייו יש לו עסק עם עזים ועם תישים. יום אחד אמר, 'ולוואי אם היה אפשר שבקשה אחת שלי תתקיים, רק בקשה אחת יש לי, שבכל מה שהוא אגע הוא יתהפך להיות זהב!'. ונשמעה תפלתו, וכל דבר שהוא נגע נעשה 'זהב', תפס גוש אבן, נעשה זהב, תפס 'עז' נעשה זהב. ובין לילה התעשר. מרוב עמל ויגיעה, נעשה רעב, רצה לאכול משהו, לקח את ה'כיכר לחם' ונהפכה לזהב, לקח את ה'מים' ונהפכו ל'זהב'.. גזר על עצמו 'מיתה משונה', מיתת רעב, כל מה שנוגע בו נעשה זהב, וכי יכול לאכול 'זהב'? התפלל אל ה', 'קח את הברכה הזאת ממני, לא רוצה אותה, מוטב שאשאר רועה כל ימי ויהיה לי מה לאכול, מאשר שיקברו אותי עם הזהב'.. כי צריך לדעת מה לבקש, ואיך לבקש.

תפלה על 'רוחניות'

ולבקש בתפלה, לא רק על 'גשמייות' אלא גם על 'רוחניות'. 'פתח לבנו בתורתך', שהלב יהיה פתוח לתורה, שיהיה 'לב חי', לא חלילה 'לב אבן' שיש הפרעות ועיכובים, העיקר זה ה'לב', 'רחמנא ליבא בעי', ותפלה זה 'עבודת הלב'. לבקש בקשות רוחניות, שיהיה נקי כמו שצריך, שיעשה מצוה כהלכה, שיהיה 'שבתי בבית ה' כל ימי חיי' (תהלים כז ד). [וראה מגיד דבריו ליעקב חלק ל (פרשת בחוקותי תשע"ט, עמוד ט הערה ג). ע"ש].

תפלה על 'רוחניות' מתקבלת ונענית

קבלה מהקדמונים - רבינו סעדיה גאון ז"ל (הובא בס' צוואה מחיים אות ח, ובספרו ימצא חיים סי' עג אות יב) ורבי יהודה החסיד ז"ל (ספר חסידים סי' קלא) - שכאשר אדם מבקש על דברים 'גשמיים', בשמים בודקים את ה'פנקס' של המבקש, האם מגיע לו שתתמלא בקשתו, או אולי עשה מעשים אשר לא יעשו ולא מגיע לו. כל זה בתפלה על דברים גשמיים. אבל כשעומד ומבקש ומתחנן על דברים רוחניים, על אהבת ה', יראת ה', שיהיה עבד נאמן לבוראו, כאן כבר לא פותחים את הפנקס, אלא בכל מצב שיהיה בכל מדרגה, כיון שהוא לא מבקש לכבודו שלו, אלא לכבוד הבורא יתברך, הוא מבקש להיות עבד להשי"ת, לקיים תורה ומצוות כמו שצריך, התפלה שלו תתקבל. כך יש לנו הבטחה מרבותינו הקדמונים גדולי עולם. (וכ"ה ברבב"ע דברים ז ד, וע"ע מכתב מאליהו ח"ג עמוד רעז מהגרי"ס, ובדברי רבינו שליט"א בס' יחי יוסף סי' ו עמוד פג).